Утвърдил: ……..

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет: Славянски филологии

Специалност: *(код и наименование)*

СЛ	И	Ф	0	5	0	1	2	5

УЧЕБНА ПРОГРАМА

И	П	1	2

Дисциплина: **Свободноизбираема дисциплина: Педагогическо взаимодействие в мултикултурна среда**

(код и наименование)

Преподавател: гл. ас. д-р Евелина Миланова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспитиране)	
Обща аудиторна заетост		**30**
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	30
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		**30**
ОБЩА ЗАЕТОСТ		**60**
Кредити аудиторна заетост		**1**
Кредити извънаудиторна заетост		**1**
ОБЩО ЕКСТ		2

№	Формиране на оценката по дисциплината[1]	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	10%
3.	Демонстрационни занятия	10%
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуша самостоятелна работа /контролно	30%
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит (ки)	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Предлаганата свободноизбираема дисциплина е насочена към подготовката на бъдещи педагогически специалисти за работа в условията на културно и езиково многообразие в българското училище. Акцент се поставя върху особеностите на педагогическата комуникация и обучението на ученици, за които българският език не е майчин, както и върху ролята на българския език като средство за образователна интеграция, социализация и успешно участие в учебния процес.

В рамките на дисциплината се разглеждат основни понятия, свързани с мултикултурността, интеркултурната компетентност и билингвизма. Анализират се спецификите на езиковото развитие на учениците билингви, възможностите за развитие на функционалната грамотност и приложението на компетентностния и многоезичния подход в обучението по български език. Особено внимание се отделя на методическите стратегии за работа в мултикултурна среда, на създаването на подкрепяща образователна среда и на взаимодействието между училището, семейството и общността.

Обучението съчетава теоретична подготовка с практически дейности – анализ на казуси, разработване на методически модели, работа с учебни текстове, дискусии и симулирани педагогически ситуации. Дисциплината подпомага формирането на професионални умения за ефективно преподаване и за изграждане на толерантна и

[1] В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

приобщаваща образователна среда.

Предварителни изисквания:

В свободноизбираемата дисциплина могат да се включат студенти от специалността „Български език и литература и история“, 4. курс, редовна форма на обучение.

Очаквани резултати:

След успешно завършване студентите:

- познават основните концепции, свързани с мултикултурното образование, интеркултурната компетентност и билингвизма;
- разбират спецификите на обучението на ученици, за които българският език не е майчин;
- анализират особеностите на езиковото развитие и комуникативното поведение на ученици билингви;
- осъзнават ролята на българския език за социализацията, образователната интеграция и учебния успех на учениците;
- прилагат подходящи педагогически и методически стратегии при обучение в мултикултурна среда;
- разработват дейности и упражнения за развитие на функционалната грамотност и комуникативната компетентност;
- използват интерактивни методи и компетентностен подход в обучението по български език;
- създават подкрепяща и толерантна образователна среда;
- осъществяват ефективна комуникация с ученици и родители от различни етнокултурни общности;
- разработват методически модели и педагогически практики за интеркултурно обучение по български език.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Същност и развитие на понятията за „междукултурна компетентност“ и	2 часа

	„мултикултурност“	
2.	Особености на мултикултурната образователна среда	2 часа
3.	Работа с ученици и родители от различни етнокултурни общности	2 часа
4.	Развиване на функционалната грамотност на учениците при работа в мултикултурна среда.	2 часа
5.	Интерактивни методи на работа в мултикултурна среда	2 часа
6.	Функционалната грамотност като елемент на интеркултурната компетентност и на комуникативната компетентност.	2 часа
7.	Билингвизъм и езиково развитие на учениците	2 часа
8.	Ролята на българския език в обучението и социализацията на деца, за които българският език не е майчин	2 часа
9.	Работа с родители и семейства от различни културни общности	2 часа
10.	Интер- и мултикултурен контекст при работа с текстове в обучението по български език.	2 часа
11.	Функционалната грамотност като елемент на интеркултурната компетентност и на комуникативната компетентност.	2 часа
12.	Прилагане на многоезичния и на компетентностния подход в обучението по български език.	2 часа
13.	Развиване на многоезиковата интеркултурна компетентност на учениците. Разбиране за културен релативизъм и междукултурен обмен.	2 часа
14.	Културната компетентност като елементи от учебното съдържание в учебната документация по български език за средното училище.	2 часа
15.	Разработване на методически модели за интеркултурно обучение на занятията по български език. Възможности за взаимодействие	2 часа

	между езиковите дисциплини.	

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Същност и развитие на понятията за „междукултурна компетентност“ и „мултикултурност“
2.	Особености на мултикултурната образователна среда
3.	Работа с ученици и родители от различни етнокултурни общности
4.	Развиване на функционалната грамотност на учениците при работа в мултикултурна среда.
5.	Интерактивни методи на работа в мултикултурна среда
6.	Функционалната грамотност като елемент на интеркултурната компетентност и на комуникативната компетентност.
7.	Билингвизъм и езиково развитие на учениците
8.	Ролята на българския език в обучението и социализацията на деца, за които българският език не е майчи
9.	Работа с родители и семейства от различни културни общности
10.	Интер- и мултикултурен контекст при работа с текстове в обучението по български език.
11.	Функционалната грамотност като елемент на интеркултурната компетентност и на комуникативната компетентност.
12.	Прилагане на многоезичния и на компетентностния подход в обучението по български език.
13.	Развиване на многоезиковата интеркултурна компетентност на учениците. Разбиране за културен релативизъм и междукултурен обмен.
14.	Културната компетентност като елементи от учебното съдържание в учебната документация по български език за средното училище.
15.	Разработване на методически модели за интеркултурно обучение на занятията по български език. Възможности за взаимодействие между

	езиковите дисциплини.

Библиография

Основна:

Алексова, К. Социална психология на езика. УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2024.

Василева, Д. Гражданска компетентност в дигитална медийна среда чрез обучението по български език. Полис, С., 2025.

Василева, Д. Развиване на когнитивни и метакогнитивни умения за четене в обучението по български език. Авлига, С., 2021.

Димчев, К: От знаниецентристки подход към компетентностен подход на занятията по български език. Електронно списание LiterNet, 30.4.2011, № 4.

Заркова, П. Методически дейности за развиване на интеркултурната комуникативна компетентност на учениците чрез обучението по български език в първия гимназиален етап. – В: сп. „Български език и литература“, кн.1, 2019 г.

Заркова, П. Развиване на умения за участие в интеркултурен диалог чрез обучението по български език. Сиела Норма АД. София, 2019.

Кръстанова, В. Социолингвистичната компетентност на учениците в обучението по български език (5. – 12. клас). Булвест 2000, С., 2003.

Матеева-Байчева, В. Езикови аспекти на споделянето на чуждата култура (съвременна методика и процедури в обучението по български език като чужд). Ерове, С., 2021.

Миланова, Е., Взаимодействие между езиковите дисциплини в средното училище с цел подобряване уменията на учениците за четене, сп. "Български език и литература", кн. 6s, 2023.

Миланова, Е. Развиване на функционалната грамотност на учениците чрез обучението по български език. Сиела Норма АД. София, 2019.

Миланова, Е. Понятието за функционална грамотност в системата от понятия, представящи комуникативната компетентност на личността. – В: сп. „Български език и литература“, кн.6, 2013 г.

Петров, А. Проблеми на комуникативно ориентираното обучение по български език (5. – 12. клас). Булвест 2000, С., 2012.

Петров, А. Ключовата компетентност „Общуване на роден език“ и обучението по български език. – Български език и литература (електронна версия), 2009, №2.

Стракова, Л. Граждански ценности и гражданско образование. УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2021.

Тоцева, Я., Нунев, Й. Педагогически взаимодействия в мултикултурна среда. Фабер, В. Търново, 2019.

Чавдарова-Костова, С. Съвременни предизвикателства пред интеркултурното възпитание. Образование, С., 2010.

Bachman, L., Palmer, A. Language Testing in Practice. Oxford Univ. Press, 1996.

Допълнителна:

Андреева, Л. Социално познание и междуличностно взаимодействие. УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2007.
Бойкова, Ф. Комуникативни стратегии в обучението по български език. – В: Научни трудове. Филология, т. 52, кн. 1, сб. Б, 2014. УИ „Паисий Хилендарски“.
Дамянова, А. Как българските ученици да постигнат по-убедителни резултати по четивна грамотност. – В: Тематични анализи на резултатите на българските ученици при четене в PISA 2009. ЦКОКУО, С., 2011.
Петров, А. Подобряване на функционалната грамотност на учениците в 5.-12. клас чрез обучението по български език (актуални проблеми и тенденции за развитие). - В: Тематични анализи на резултатите на българските ученици при четене в PISA 2009. ЦКОКО, С., 2011.
Петрова, С., Дамянова, А. Четивната грамотност като предизвикателство към съвременния човек: как да помогнем на учениците да се справят успешно с четенето. ЦКОКУО, С., 2011.

Bachman, L. Fundamental Considerations in Language Testing. Oxford Univ. Press, 1990.
Kramsch, C. Language and Culture. Oxford, Oxford University Press, 1998.
Levine, D., Adelman, M. Beyond Language: cross-cultural communication. Englewood Cliff, NJ, Prentice Hall, 1993.

20.5.2026 г. **Съставил:**
гл. ас. д-р Евелина Миланова

Учебната програма е приета на заседание на ФС на ФСлФ с протокол № 6 / 9.06.2026 г.